

ਵਾਂਦਾ ਵਾਸਿਲਿਊਸਕਾ

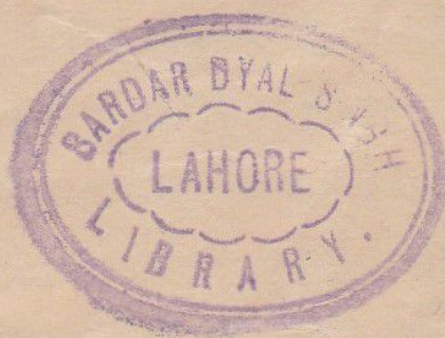
ਸਤਰੰਗੀ ਪੀਂਘ

G. 497

ਸਤਰੰਗੀ ਪੀਂਘ

— ਅਨੁਵਾਦਿਕ —

ਨਵਤੇਜ ਤੇ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਅਨੰਦ'

ਪ੍ਰੀਤ-ਨਗਰ ਸ਼ਾਪ
੩੦ ਨਿਸਬਤ ਰੋਡ

ਲਾਹੌਰ

ਪ੍ਰੋਗ੍ਰੈਸਿਵ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼
੧੧੪ ਮੈਕਲੋਡ ਰੋਡ

“ਗੁਪਤ ਸੰਗਰਾਮ ਦੀਆਂ ਮਿਠੀਆਂ ਫਰਜ਼
ਨਿਭਾਉਣੀਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ”

ਜ. ਸ. ਅ.

ਪ੍ਰਿੰਟਰ: ਸ੍ਰ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੀਤ ਸੈਨਿਕ ਪ੍ਰੈਸ, ਪ੍ਰੀਤ ਨਗਰ
ਖਬਲਿਸ਼ਰ: ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ‘ਦਾਤਾ’ ਪ੍ਰੀਤ ਨਗਰ ਤੇ ਬੈਨਰਜੀ, ੧੧੪ ਮੈਕਲੋਡ ਰੋਡ, ਲਾਹੌਰ

ਪਰਵੇਸ਼

ਸਤਰੰਗੀ ਪੀਂਘ ਜੰਗ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਰੂਸੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਨਾਵਲ ਹੈ।

ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਜੰਗ ਨੇ, ਟੈਂਕਾਂ ਤੋਪਖਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਲੰਘਾਣ ਲਈ, ਟਰੈਕਟਰ ਸੰਤਰੀ ਵਾਂਗ, ਆਰਟ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਗੇ ਹਥ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਰੂਸ ਨੇ ਸਾਹਿਤਕ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਭੀ ਆਪਣਾ ਰੀਕਾਰਡ ਤੋੜ ਦਿਤਾ ਹੈ। ੧੯੩੯ ਵਿਚ ‘ਰੂਸੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਸਾਇੰਸ, ਸ਼ਿਲਪ ਕਲਾ (ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ), ਆਰਟ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਉੱਤੇ ਅਤਿ ਵਧੀਆ ਲਿਆਕਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਕਈ ਇਨਾਮ ਨੀਯਤ ਕੀਤੇ। ਵਾਹੋ ਦਾਹੀ ਅਗਾਂਹ ਵਧਦੇ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਵਿਚੋਂ, ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਰੂਸ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਹਿਟਲਰੀ ਅਯਦਹਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਤਿਮੋਂਸ਼ਕੋ ਤੇ ਵਾਰਸ਼ਿਲਾਵ ਵਰਗੇ ਜਰਨੈਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਸਾਹਿਤਕ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਮੰਡਲ ਲਈ ਕਈ ਚਮਕਦੇ ਤਾਰੇ ਭੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ।

“ਸਤਰੰਗੀ ਪੀਂਘ” ਦੀ ਲੇਖਕਾ, ਵਾਂਦਾ ਵਾਸਿਲਿਊਸਕਾ, ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਇਕ ਤਾਰਾ ਹੈ। ੧੯੪੩ ਵਿਚ ਰੂਸੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ੯੫ ਇਨਾਮ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਤੇ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਤੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ “ਸਤਰੰਗੀ ਪੀਂਘ” ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਦੀ ਲੇਖਕਾ ਪੋਲੈਂਡ ਦੀ ਵਸਨੀਕ ਇਸਤਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੋਲੈਂਡ ਦੀ ਬੰਦੀ-ਛੋੜ (Liberation) ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਅਮੀਰ ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਸੁਹਜ ਤੇ ਆਰਾਮ ਵਿਚੋਂ ਦਿਲ-ਪਰਚਾਵੇ ਲਈ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਇਹ ਸਜਣੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਜੰਗ ਦੀ ਬਲਦੀ ਅਗ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ, ਫ਼ੌਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਫਿਰਨ ਵਾਲੀ, ਮਰਦੇ ਮਾਰਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ, ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕੁਰਬਾਨੀ ਭਰੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨਾਲ ਟੈਂਕਾਂ ਅਗੇ ਨੰਗੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ ਠੋਕਣ ਵਾਲੀ ਜਨਤਾ ਦੀ ਲਹੂ-ਰੰਗੀ ਤਾਰੀਖ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਬਹਾਦਰ ਤੇ ਸੁਚੱਜੀ ਇਸਤਰੀ ਹੈ। ਇਹਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਸਿਰਫ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਹਦੇ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਭੀ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਪਾਤਰ ਭਾਵੇਂ ਰੂਸੀ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਹਰੇਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਤੜਪਦੇ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਖਣ ਲਈ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਕਰਦੇ, ਤੇ ਅਮਨ, ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਤਾਂਘਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤਸ਼ਦਦ ਦਾ ਅਯਦਹਾ ਹਰ ਪਾਸੇ ਮੂੰਹ ਅੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਮੁਲਕ ਏਸ ਖਤਰੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਖਿਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਬੇਕਰਾਰੀ, ਗੁਲਾਮੀ ਲਈ ਗਿਲਾਨੀ, ਤਸ਼ਦਦ ਲਈ ਨਫਰਤ, ਮਨੋਰਥ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਤੇ ਜਿੱਤ ਵਿਚ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ — ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਸਿਰਫ ਸਿਖਾਂਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਦਿਲ ਉਤੇ ਪੱਥਰ ਦੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਵਾਂਗ ਉੱਕਰ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਤਸ਼ਦਦ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗ ਭਗ ਇਕ ਇਲਹਾਮ ਹੈ, ਗਾਇਬੋਂ ਉਠਿਆ ਨਹੀਂ, ਅਹਿੰਸਾ ਲਈ ਤਾਂਘਦੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘਾਈਆਂ ਵਿਚੋਂ ਤੜਫਿਆ। ਮੁਲਕ, ਕੌਮ, ਇਨਸਾਫ਼, ਪਿਆਰ, ਤੇ ਅਮਨ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਲੇਖਕਾ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਕੇ ਤਸ਼ਦਦ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਰ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਯੂਕਰੇਨੀਅਨ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਜਿਹੇ ਲੋਕ ਜਦੋਂ ਜਰਮਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਫਤਿਹ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਡੰਗਰ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਹਕ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਪਣਾ ਦਾਣਾ ਫੱਕਾ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਦਬਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਉਤੇ ਬਰਫ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਰਮਨ ਫੌਜ ਸੰਗੀਨਾਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਅਨਾਜ ਮੰਗਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਲੋਕ ਆਪੀ ਭੀ ਭੁਖਿਆਂ ਮਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਟੁੱਕਰ ਤੋਂ ਵਿਲਕ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਜ਼ਾਲਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਅਨਾਜ ਦਾ ਇਕ ਦਾਣਾ ਭੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਢੇਰਾਂ ਉਤੇ ਭੁੱਖੇ ਬਹਿ ਕੇ ਮਰ ਜਾਣਗੇ, ਪਰ ਜਰਮਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦਾਣਾ ਦੇਣਾ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨਾਲ ਧਰੋਹ ਕਰਨਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ਜਾਨਾਂ ਹੀਲ ਕੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮਰਦੇ ਚਲੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ — ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਿਣਕਾ ਦੇਣਾ ਆਪਣੇ ਸਿਪਾਹੀ ਦੀ ਹਿੱਕ ਵਿਚ ਖੰਜਰ ਖੋਭਣਾ ਹੈ।

ਇਹ ਅਹਿੰਸਾ ਦੇ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਸਿਖਰ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਦੁਖ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਉਤੇ ਕੋਈ ਮਰਫ਼ੀ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਕਸ਼ਟ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਅਹਿੰਸਾ ਨੇ ਅਜੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਤੇ ਮੋਹਿਆ ਨਹੀਂ। ਅਹਿੰਸਾ ਦੇ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਪਰਲਾ ਸਿਰਾ ਇਹ ਹੈ, ਕਿ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ ਸਹਾਰਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੇ ਹਥਿਆਰ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਹਥ ਭੰਨੇ ਬਿਨਾ ਚੈਨ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਵੇਖਿਆਂ “ਸਤਰੰਗੀ ਪੀਂਘ” ਰੂਸੀ ਕਹਾਣੀ ਈ ਨਹੀਂ, ਮਨੁੱਖ ਆਤਮਾ ਦਾ ਅਹਿੰਸਾ-ਲਗਨ ਦੀ ਅਤਿ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਹਿੰਸਾ-ਦੇਉ ਦੇ ਗਲ ਚੰਬੜ ਜਾਣਾ ਤੇ ਉਹਦਾ ਸਾਹ ਘੁਟ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਲੋਕ ਤੇ ਹਰ ਮੁਲਕ ਲਈ ਲਿਖੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਛੇ ਵਡੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਬਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮੂਲ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹਨ :

ਫੀਦੋਸੀਆ — ਆਪਣੇ ਪੁਤਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਾਧਾਰਨ ਮਾਂ — ਰੂਸ ਦੀ ਜਨਤਕ ਆਤਮਾ।

ਪੁਸਯਾ — ਜਨਤਕ ਆਤਮਾ ਦਾ ਉਹ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਈਚਾਰਕ ਗਫਲਤ ਕਰਕੇ ਕਈ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਗੰਢਾਂ ਪੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਹਿੰਸਾ ਸ੍ਵੇ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਨਹੋਂਦ ਕਰਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਕਤ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਏ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਪੀਲਾ ਪਤਲਾ ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਓਲੇਨਾ — ਜਨਤਕ ਆਤਮਾ ਦਾ ਜਾਂ-ਬਾਜ਼ ਹਿੱਸਾ ਜਿਹੜਾ ਤਸ਼ਦਦ ਤੇ ਬੇ-ਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੇਠਾਂ ਜੀਉ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਅਮਨ, ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ, ਪੁਤਰ, ਪਤੀ, ਕੰਮ ਭਾਵੇਂ ਕੋਢੇ ਹੀ ਪਿਆਰੇ ਹੋਣ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਪਿਆਰ ਭੀ ਇਹਦਾ ਤਸ਼ਦਦ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਤਸ਼ਦਦ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਜੇ ਹਥਿਆਰ ਖੋਹ ਨਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਹਰ ਹੀਲੇ ਉਹਦੇ ਹਥ ਫੰਨ ਦੇਣਾ ਹੀ ਆਪਣਾ ਮਕਸਦ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

ਮਾਲਸ਼ਾ — ਜਨਤਕ ਆਤਮਾ ਦਾ ਕੋਮਲ ਹੁਸੀਨ ਹਿੱਸਾ ਜਿਹੜਾ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਸਵਰਗ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਿੱਕੀ ਜਿਨੀ ਬੇਅਦਬ ਫੁਹ, ਜਿਦੀ ਪੁਸ਼ਪ-ਨੀਂਦ ਖੋਹਲ ਦੇਂਦੀ, ਤੇ ਨਫਰਤ ਦੀ ਕਠੋਰ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿਚ ਵਟਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ।

ਪਿੰਡ ਦੇ ਜ਼ਾਮਨ (Hostages) — ਜਨਤਕ ਆਤਮਾ ਦੀ ਨਿਰਭੇ ਆਵਾਜ਼ — ਪਰ ਕੋਈ ਤਸ਼ਦਦ ਇਹਨੂੰ ਬੁਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਇਹਦਾ ਭੇਤ ਨਹੀਂ ਫੋਲ ਸਕਦਾ।

ਜਰਮਨ ਕਪਤਾਨ — ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਮੁਸੱਲਹ, ਫੌਜਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਵਿਚ, ਤੋਪਖਾਨੇ ਦੇ ਸਾਏ ਹੇਠਾਂ, ਜਿੱਤ ਨਾਲ ਮਗਰੂਰਿਆ, ਵਹਿਸ਼ੀ ਤਸ਼ਦਦ — ਜਿਸਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤਾਬ ਨਹੀਂ — ਪਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਘਰੋਂ ਇਕ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਕਢਾ ਸਕਦਾ, ਇਕ ਕੁਕੜੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗਾ ਸਕਦਾ, ਇਕ ਸੋਅ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਿਆਰ ਦਾ ਭੁਖਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਦਾ ਤਿਹਾਇਆ ਹੈ, ਭਵਿਖ ਤੋਂ

TO READ THE ENTIRE BOOK PLEASE CONTACT US:

whatsapp: +92-3160770117

email: worldcentreforpunjabi@gmail.com

World Centre for Punjabi, Lahore, Pakistan.